

- Формування у населення потреби у фізичному вдосконаленні і гармонійному розвитку;
- Підготовка резерву спорту вищих досягнень;
- Здійснення організаційно-методичного керівництва в галузі ФКС;
- Залучення позабюджетних коштів для фінансування програм фізкультурно-оздоровчої, масово-спортивної роботи;
- Організація і проведення роботи з підготовки, підбору, перепідготовки та розподілу кадрів у сфері ФКС;

У той же час фахівцями [1,4,8] відзначається, що основними цілями державного втручання в розвиток ринку послуг масового спорту повинні стати:

- Забезпечення умов для задоволення потреб особистості в заняттях фізичною культурою і спортом;
- Підтримка громадського здоров'я та використання масового спорту як засобу профілактики від різних захворювань;
- Реалізація соціальної функції сфери ФКС;
- Підвищення продуктивності праці, покращення трудових ресурсів країни.

Основна причина виявлених недоліків управління масовим спортом - недооцінка органами управління соціального ролі даного виду діяльності. Аналіз показує, що в галузі управління ФКС слабо представлені наукове, методологічне та організаційно-управлінське забезпечення розвитку масового спорту, не визначена компетенція організацій різного ієрархічного рівня в питаннях формування ресурсної бази. Розмитість формулювань обумовлює дублювання функцій з управління на всіх рівнях, що не дозволяє реалізувати ціннісно-правову, соціальну та економічну основу законодавчої бази [1,4].

На думку фахівців [4,5], при формуванні системи управління масовим спортом слід взяти до уваги наступне. В даний час конкуренція між ФСК обмежена в силу переважання попиту над пропозицією, тому до досягнення високої забезпеченості населення послугами масового спорту не можна очікувати зниження цін як на ресурси, так і на послуги. Питання підвищення цінової і територіальної доступності послуг масового спорту не повинні вирішуватися у відриві від проблем контролю якості обслуговування, що буде ускладнено, оскільки не розроблено достатньо адекватної законодавчої бази в даній сфері.

Таким чином, усе вище викладене дає підстави для таких **ВИСНОВКІВ**: сформована структура об'єктів управління характеризується значними диспропорціями. Так, якщо в різних навчальних закладах заняття спортом в більшості своїй забезпечені за рахунок держави, то сектор послуг для дорослих є приватним сектором, що пропонують обмежений набір дорогих послуг. Існує розрив у структурі пропозиції послуг масового спорту. Крім того, серед суб'єктів масового спорту продовжує збільшуватися частка комерційних підприємств, які не можуть бути керовані тільки адміністративними методами.

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ. В подальшому дослідження будуть спрямовані на вивчення проблеми управління масовим спортом та пошук шляхів залучення різних верств населення до занять масовим спортом.

ЛІТЕРАТУРИ

1. Золотов М. И., Кузин В. В. Менеджмент и экономика физической культуры и спорта: учеб. пособие. М: Академия, 2001. 432 с.;
2. Дутчак М.В. Основні положення концепції гуманізації процесу залучення населення до рухової активності в Україні // Актуальні проблеми фізичної культури спорту: 36. наук. праць / Гол. ред. В.О.Дрюков. – К.: Науковийсвіт, 2007. – № 12. – С. 47–53.
3. Литвиненко С. Н. Спорт для всех и элитный спорт - противники или партнеры? // Спорт для всех. 2002. № 4. С. 38-40.
4. Чернышев М. А., Орехов А. И., Литвиненко С. Н. Принципы муниципальной политики в развитии спорта для всех и спорта высших достижений // Теория и практика физической культуры. 2004. № 2. С. 14-16.
5. Dutchak M. Sport participation in Ukraine // 10 th World Sport for All Congress 2004: Book of Abstracts. – Rome, 2004. – P. 43.
6. Kapustin P. The Benefit of Differentiating Target Groups Within Sport. 9th World Sport for All Congress. Book of Abstracts. Netherlands, 2002. P. 80.
7. Les CHIFFRES CLÉS du SPORT: octobre – 2004. – Paris: Ministère de Jeunesse et des Sports, 2004. – 14 p.
8. Walker G. How to include as many people as possible? // Making sport attractive for all, proceedings book / XVI European Sports Conference, Dubrovnik, September 24-26, 2003. – Zagreb: Ministry of Education and Sport of the Republic of Croatia, 2003. – P. 21–25

УДК 796.011.3

Лопатський С. В., Випасняк І. П., Лісовський Б. П.

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», м. Івано-Франківськ, Україна

КОРЕКЦІЯ ПОРУШЕНЬ ПОСТАВИ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ З УРАХУВАННЯМ СТАНУ БІОГЕОМЕТРИЧНОГО ПРОФІЛЮ

У статті обґрунтовано і розроблено технологію корекції порушень постави студентів з урахуванням виявленого рівня стану біогеометричного профілю. Технологія включає три етапи – підготовчий, коригуючий, підтримуючий кожен з яких вирішував відповідні завдання, й передбачає застосування п'ятнадцяти комплексів фізичних вправ різної цільової спрямованості. Розроблено зміст занять з фізичного виховання, що містить в собі використання фізичних вправ із систем оздоровчого фітнесу. Критерії ефективності технології вміщують аналіз рівня стану біогеометричного профілю постави, показників гоніометрії тіла і фізичної

студентів.

Ключові слова: фізичне виховання, студенти, корекція порушень постави, біогеометричний профіль.

Лопатий Сергей Васильевич, Выпасняк Игорь Петрович, Лисовский Богдан Петрович. Коррекция нарушений осанки студентов в процессе физического воспитания с учетом состояния биометрического профиля

В статье обосновано и разработано технологию коррекции нарушений осанки студентов с учетом выявленного уровня состояния биометрического профиля. Технология включает три этапа – подготовительный, корригирующий, поддерживающий, каждый из которых решает соответствующие задачи и предполагает использование пятнадцати комплексов физических упражнений разной целевой направленности. Разработано содержание занятий по физическому воспитанию, которое включает использование физических упражнений из систем оздоровительного фитнеса. Критерии эффективности технологии включают анализ уровня состояния биометрического профиля осанки, показателей гониометрии тела и физической подготовленности студентов.

Ключевые слова: физическое воспитание, студенты, коррекция нарушений осанки, биометрический профиль.

Lopatskyi Sergii Vasulovych, Vypasniak Igor Petrovych, Lisovsky Bogdan Petrovych "Vasyl Stefanyk Precarpathian National Correction of posture of students in physical education regardful to its biometric profile"

The article substantiates the technology of students' posture correction taking into consideration the level of its biometric profile. The technology comprises three stages – preparative, correctional, and supporting, each fulfilling appropriate tasks and presupposing the use of fifteen differently targeted complexes of physical exercises. The content of physical training classes has been worked out involving exercises of various fitness systems. The technology efficiency criteria include the analysis of the level of the posture biometric profile, as well as of the students' body parameters and physical goniometry. As a part of the developed technology we regard the pedagogical control allowing teachers to monitor, measure and evaluate the level of the posture biometric profile, physical goniometry, as well as the students' physical performance in physical training. The evaluation of the implementation of the proposed technology was done according to the performance criteria. The experiments confirmed the effectiveness of the elaborated technology and gives us reasons to recommend it for use during the physical training classes at the higher education establishments.

The research results were implemented in the educational process of the Department of Physical Education of the Private Institution of Higher Learning "Galyska Academiya", the Department of Physical Education of Ivano-Frankivsk National Medical University, the Department of Physical Education for Humanitarian Faculties of Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, the Department of Physical Education of Ternopil National Economic University. The results implementation is confirmed by relevant documents.

Keywords: physical education, students, correction of posture disorders, biometric profile.

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасний етап реформування системи вищої освіти характеризується значною інтенсивністю навчального процесу. За останні роки в Україні багатьма фахівцями спостерігається зниження обсягу рухової активності студентів [3,8]. Така тенденція негативно позначається на фізичному розвитку, фізичній підготовленості та функціональному стані молоді, що обумовлює особливу соціальну значущість збереження і зміцнення здоров'я студентської молоді [9,11,14].

Останнім часом стан здоров'я студентів стає предметом пильної уваги фахівців [2,16]. Численні дослідження, проведені останніми роками, свідчать про те, що функціональні порушення постави є одним з найпоширеніших відхилень у скелетно-м'язовій системі у сучасних студентів [7,10,15].

На важливості наукового пошуку різних інноваційних підходів до організації профілактично-оздоровчих та корекційних заходів у процесі фізичного виховання студентів з порушеннями постави наголошують певні автори [1,5,7].

Протягом останніх років накопичений масив наукових знань з проблем корекції порушень постави у студентській молоді у процесі фізичного виховання [6,12,13]. Необхідно також відзначити роботу М. В. Дудко [2], в якій обґрунтовано технологію профілактики порушень біогеометричного профілю постави студентів, віднесених до групи ризику виникнення функціональних порушень опорно-рухового апарату (ОРА) в процесі фізичного виховання, яка має виражену профілактично-оздоровчу спрямованість. Відмінними характеристиками запропонованої технології є індивідуальний підхід, що передбачає ранню діагностику порушень постави у фронтальній і сагітальній площинах і враховує індивідуальні особливості фізичної підготовленості студентів. А також дослідження [1,4] в котрому обґрунтовано концепцію профілактики й корекції функціональних порушень ОРА в дітей та молоді в процесі фізичного виховання, яка розроблена з урахуванням передумов виконання оздоровчої діяльності (соціально-педагогічних, біологічних, особистісних), концептуальних підходів (діалектичного, аксіологічного, особистісного, діяльнісного, системного, синергетичного та соціально-культурного), які покладені в основу мети, завдань, принципів та функцій (управлінської, інформаційної, здоров'яформувальної, прогностичної), а також технології її реалізації й критеріїв ефективності.

Аналіз оприлюднених результатів емпіричних досліджень і наукових публікацій свідчить, що незважаючи на наявність численних наукових здобутків присвячених науково-практичних питань розробки технологій, підходів і методик профілактики та корекції порушень постави студентської молоді в процесі фізичного виховання, залишаються не вирішеними питання щодо визначення та теоретичного обґрунтування технології корекції порушень постави студентів в процесі фізичного виховання з урахуванням стану їх біогеометричного профілю який характеризує просторове розміщення ланок тіла людини відносно соматичної системи координат.

Необхідність вирішення вищезазначеної проблеми обумовила актуальність теми дисертаційного дослідження, що має істотне теоретичне і практичне значення.

Зв'язок із науковими планами, темами. Роботу виконано згідно з темою Зведеного плану НДР у сфері фізичної культури і спорту на 2011–2015 рр. Міністерства України у справах сім'ї, молоді і спорту за темою 3.7. «Удосконалення біомеханічних технологій у фізичному вихованні і реабілітації з урахуванням індивідуальних особливостей моторики людини» (номер державної реєстрації 0111U001734).

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та розробити технологію корекції порушень постави студентів з урахуванням рівня стану біогеометричного профілю для підвищення ефективності процесу фізичного виховання.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати ступінь наукового опрацювання у фаховій літературі проблеми корекції порушень постави студентів у процесі фізичного виховання.
2. Обґрунтувати і розробити технологію корекції порушень постави студентів з урахуванням рівня стану біогеометричного профілю у процесі фізичного виховання, а також визначити її ефективність.

Методи дослідження: аналіз науково-методичної літератури та документальних матеріалів; соціологічні методи дослідження; педагогічне спостереження; педагогічний експеримент (проведення констатувального і формувального експерименту); фотозйомка і визначення типу постави студентів; візуальний скрінінг стану біогеометричного профілю постави; педагогічне тестування (визначення рівня силової витривалості м'язів тулуба, силової витривалості м'язів верхніх кінцівок і спини, гнучкості хребетного стовпа, рухливості тазостегнових суглобів і еластичності підколінних сухожиль, статичної рівноваги тіла); методи математичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення. Основні положення технології корекції порушень постави студентів в процесі фізичного виховання з урахуванням рівня стану біогеометричного профілю спирались на фундаментальні положення теорії і методики фізичного виховання відповідно до величезного наукового здобутку у напрямку розробки та впровадження корегувальних заходів зі студентською молоддю з різними порушеннями постави.

Характеристика суб'єктивних і об'єктивних передумов, відокремлення специфічних особливостей їх формування і змісту у ході здійснення констатувального експерименту також стало підґрунтям для визначення основних положень технології корекції порушень постави студентів в процесі фізичного виховання з урахуванням рівня стану біогеометричного профілю (рис. 1).

Раніше проведені дослідження дозволи нам сформулювати умови практичної реалізації технології корекції порушень постави студентів в процесі фізичного виховання з урахуванням рівня стану біогеометричного профілю:

організаційні – відбір, розробка та впровадження корекційних засобів; змістовне наповнення практичних занять з фізичного виховання у напрямку корекції порушень постави; розподіл студентів з урахуванням типу порушення постави і рівня стану біогеометричного профілю; підготовка та використання матеріально-технічної бази ВНЗ для проведення практичних занять з корекції порушень постави студентів;

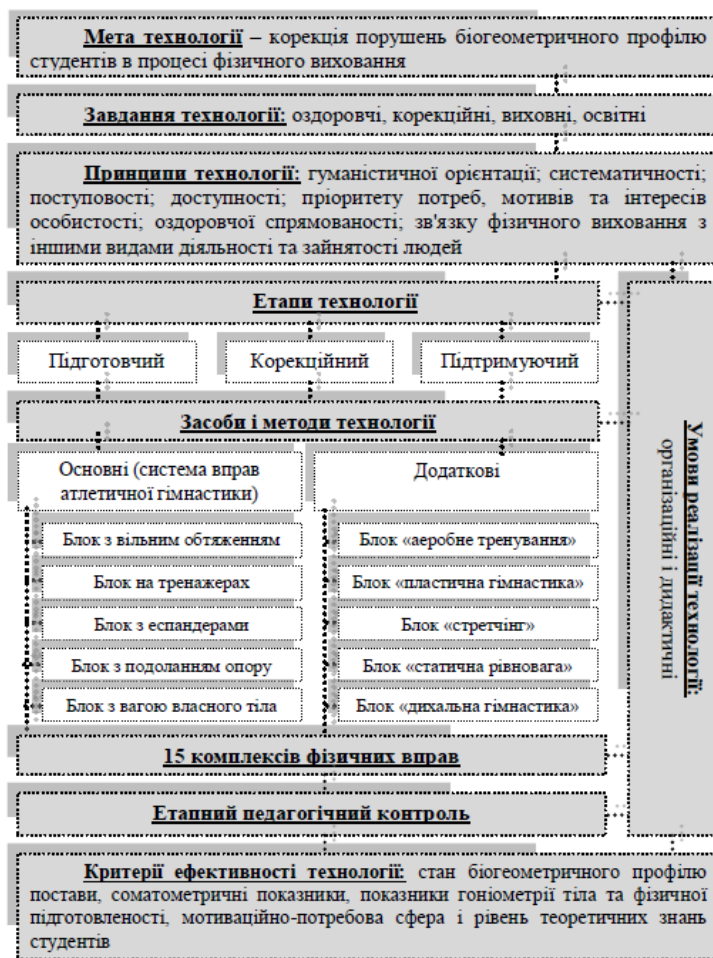

Рис. 1. Структура технології корекції порушень постави студентів в процесі фізичного виховання з урахуванням рівня стану біогеометричного профілю.

методичні – використання індивідуального підходу при підборі корекційних засобів, дозуванні навантаження та

відпочинку під час виконання розроблених комплексів фізичних вправ; відбір та розробка вправ силової спрямованості з метою покращення стану ОРА, зміцнення м'язового і кісткового компонентів, підвищення рівня стану біогеометричного профілю постави; підвищення еластичності та рухливості м'язового і сухожилкового компонентів ОРА; ознайомлення студентів з навичками відбору й комплектування засобів корекції порушень постави; формування стійкої мотивації у студентів до організованих занять з фізичного виховання у напрямку корекції порушення постави з урахуванням рівня стану біогеометричного профілю; відбір засобів для розширення теоретичних знань студентів у напрямку корекції порушень постави студентів в процесі фізичного виховання.

Змістовними складовими алгоритму практичної реалізації технології корекції порушень постави студентів в процесі фізичного виховання з урахуванням рівня біогеометричного профілю стали:

- три етапи практичної реалізації, у ході яких вирішувались відповідні завдання поступової інтеграції авторської технології;

- засоби і методи практичної реалізації, відбір і застосування котрих здійснювалось згідно з їх науковим обґрунтуванням ефективності застосування у напрямку корекції порушень постави;

- система організації проведення практичних занять та їх структура, на яких виконувалось практичне впровадження і експериментальне апробування розроблених корекційних заходів;

- критерії ефективності практичної реалізації, що включили перелік показників, згідно з якими здійснювався як поточний контроль, так і загальна оцінка апробації технології в процесі фізичного виховання студентів вищого навчального закладу.

Завданнями підготовчого етапу були:

✓ діагностика рівня стану біогеометричного профілю постави, встановлення показників гоніометрії тіла і фізичної підготовленості студентів;

✓ відбір засобів і методів корекції порушень постави студентів та їх інформування про результати проведеного дослідження;

✓ розробка комплексів фізичних вправ визначеної спрямованості;

✓ ознайомлення студентів з організаційними умовами проведення експерименту і особливостями виконання розроблених комплексів фізичних вправ;

✓ адаптацію організму студентів до фізичних навантажень.

Завданнями підготовчого етапу були:

✓ діагностика рівня стану біогеометричного профілю постави, встановлення показників гоніометрії тіла і фізичної підготовленості студентів;

✓ відбір засобів і методів корекції порушень постави студентів та їх інформування про результати проведеного дослідження;

✓ розробка комплексів фізичних вправ визначеної спрямованості;

✓ ознайомлення студентів з організаційними умовами проведення експерименту і особливостями виконання розроблених комплексів фізичних вправ;

✓ адаптацію організму студентів до фізичних навантажень.

Завдання корекційного етапу:

✓ корекція рівня стану біогеометричного профілю постави;

✓ корекція наявного дефекту постави у фронтальній та сагітальній площині;

✓ поліпшення показників гоніометрії тіла;

✓ підвищення рівня фізичної підготовленості студентів;

✓ проведення поточного контролю за проявом силової витривалості м'язів тулуба і статичної рівноваги тіла студентів.

Завдання підтримуючого етапу:

✓ підтримка досягнутого рівня стану біогеометричного профілю постави;

✓ підтримання досягнутого рівня фізичної підготовленості студентів;

✓ підтримка досягнутого рівня показників гоніометрії тіла;

✓ виконання порівняльного аналізу даних поточного контролю за рівнем прояву силової витривалості м'язів тулуба і статичної рівноваги тіла;

✓ визначення загальної тенденції змін показників критеріїв ефективності практичної реалізації авторської технології.

Результати формуючого експерименту підтвердили доцільність розробленої авторської коригувальної технології і дозволили відкрити нові перспективи профілактики фіксованих порушень ОРА студентів у процесі фізичного виховання.

ВИСНОВКИ

Таким чином, дані дали змогу обґрунтувати та розробити технологію корекції порушень постави студентів з урахуванням виявленого рівня стану біогеометричного профілю, показників гоніометрії тіла і фізичної підготовленості, керуючись фундаментальними розробками теорії та методики фізичного виховання, біомеханіки постави. Технологія включає три етапи – підготовчий, коригуючий, підтримуючий кожен з яких вирішував відповідні завдання, й передбачає застосування п'ятнадцяти комплексів фізичних вправ різної цільової спрямованості. Розроблено зміст занять з фізичного виховання, що містить в собі використання фізичних вправ із систем оздоровчого фітнесу. Критерії ефективності технології вміщують аналіз рівня стану біогеометричного профілю постави, показників гоніометрії тіла (кута, утвореного вертикаллю і лінією, що з'єднує остистий відросток хребця C_7 і остистий відросток хребця L_5 і кута нахилу до горизонталі лінії, що проходить через точки

нижніх кутів лопаток) і фізичної підготовленості (силової витривалості м'язів тулуба; силової витривалості м'язів верхніх кінцівок і спини; гнучкості хребетного стовпа, рухливості тазостегнових суглобів і еластичності підколінних сухожиль; статичної рівноваги тіла) студентів. Складовою частиною розробленої технології є педагогічний контроль, що дозволяє спостерігати, вимірювати та оцінювати показники біогеометричного профілю постави, гоніометрії тіла а також фізичної підготовленості студентів у процесі фізичного виховання. Оцінка результатів впровадження запропонованої технології проводилася відповідно до критеріїв ефективності.

Проведений експеримент підтвердив ефективність технології корекції порушень постави студентів з урахуванням рівня стану біогеометричного профілю, що дає нам всі підстави рекомендувати її для використання в процесі фізичного виховання вищих навчальних закладів.

ПЕРСПЕКТИВА ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ полягає у розробці технології корекції фіксованих порушень ОРА студентів спеціальних медичних груп у процесі фізичного виховання з урахуванням рівня стану її біогеометричного профілю.

ЛІТЕРАТУРА

1. Альошина А. І. Профілактика й корекція функціональних порушень опорно-рухового апарату дітей та молоді у процесі фізичного виховання: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра наук з фіз. виховання і спорту : спец. 24.00.02 „Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення” / А. І. Альошина; НУФВСУ. – К., 2016. – 40 с.
2. Дудко М. В. Профілактика порушень біогеометричного профілю постави студентів у процесі фізичного виховання : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з фіз. вих. та спорту : спец. 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / М. В. Дудко. – К., 2016. – 20 с.
3. Дутчак М. В. Парадигма оздоровчої рухової активності: теоретичне обґрунтування і практичне застосування / М. В. Дутчак // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – К.: Олімпійська література. – 2015.– №2. – С. 44-52.
4. Кашуба В. А. Биомеханика осанки / В. А. Кашуба. – К., 2003. – 248 с.
5. Кашуба В.А. К вопросу использования инновационных технологий формирования здорового образа жизни студентов в процессе физического воспитания / В.А. Кашуба, С.М. Футорный, М.В. Дудко // Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова : зб. наук.пр./ ред. Г. М. Арзютов ; МОН України, НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2015. – Вип. 8(63). – С. 28-32.
6. Кашуба В.А. Технология профилактики нарушений осанки студентов в процессе физического воспитания / В.А. Кашуба, М.В. Дудко // Наука и спорт: современные тенденции. – Казань, 2016. – №2. –С. 24-31.
7. Колос М. А. Типологічні особливості постави студентів молодших та старших курсів Національного університету державної податкової служби України / М. А. Колос, І. Й. Малинський, В. В. Яременко // Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова : зб. наук.пр. / ред. Г. М. Арзютов ; МОН України
8. Круцевич Т. Ю. Контроль фізичному вихованні дітей, підлітків і молоді / Т. Ю. Круцевич, Г. М. Безверхня, М. І. Воробйов (Україна). – № 53036 ; опубл. 11.01.2014 ; Бюл. № 1.
9. Acevedo E. Exercise Testing and Prescription Lab Manual / E. Acevedo, M. Starks // Human Kinetics. –2011. – 168 p.
10. Broekhoff T. The effects of physical activity on physical growth and development. The effect of physical activity on children / T. Broekhoff // Human Kinetics. – 1986. – P. 75-87.
11. Compatibility of Chairs and Tables in Computer Laboratory to the Students' Body Dimension / A. M. Pagcaliwagan, M. K. E. Alvar, J. K. V. Mapa, A. B. Tarcelo, M. A. L. Marasigan // Academic Research International. – 2013. – № 4(4). – P. 133-140.
12. Futorny S. Actual issues of improving the process of student's physical education through the application of modern health-saving technologies / Sergii Futorny // Молодіжний наук. Вісник Східноєвроп. нац. ун-ту ім. Л. Українки. – Луцьк, 2014. – Вип. 14. –С. 26-30.
13. Futorny S. An Increased Level Students Theoretical Knowledges for Building a Physical Fitness in the Process of Physical Education / Sergii Futorny // Молодіжний наук. вісник Волинського нац. ун-ту ім. Л. Українки. – Луцьк, 2012. – Вип. 8. –С. 25-27.
14. Healthy lifestyle behaviour in university students and influential factors in eastern Turkey / R. Hacıhasanoglu, A. Yıldırım, P. Karakurt, R. Saglam // International Journal of Nursing Practice. – 2011. – № 17. –P. 43-51.
15. Hookin Fu Frank. An overview of health fitness studies of Hong Kong residents from 2005 to 2011 / Frank Hookin Fu, Linxuan Guo, Yanpeng Zang // Journal of Exercise Science & Fitness. – 2012. – Vol. 10, № 2. –P. 45-63.
16. Warburton D. E. Health benefits of physical activity: the evidence / D. E. Warburton, C. W. Nicol, S. S. Bredin // Canad. Med. Ass. J. – 2006. – № 174(6). – P. 801-809.

УДК 378.091.33-051:796(73)

Мединський Сергій Володимирович
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
м. Чернівці

ЗМІСТОВЕ НАПОВНЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ В США

У статті розглянуто структуру та змістове наповнення навчальних програм, що використовуються у США при підготовці бакалаврів галузі фізичного виховання і спорту. Охарактеризовано основні блоки дисциплін: загальної освіти, галузі знань, академічної спеціалізації.

Ключові слова: бакалавр, фізичне виховання, спорт, академічна спеціалізація, блоки дисциплін, США.